

Inhoudstafel

- **Inleiding** p.04
- **Toelichting** p.05

Muziek 06

- **Klap de klanken** p.07
- **De geheime dirigent** p.08
- **Muzikale verbeelding** p.09
- **Klankmemory** p.10
- **Ritmefanfare** p.11
- **Herken het geluidsspoor** p.12
- **Regen maken** p.13
- **Klassikaal muziekverhaal** p.14
- **Grafische partituur** p.15
- **Muziekquiz** p.16

Beeld 17

- **Aanvuller** p.18
- **Nat-in-nat schilderen** p.19
- **Tafelbeeld uit de natuur** p.20
- **Vlekkenmonsters** p.21
- **Schatten tekenen** p.22
- **Blinde lijntekening** p.23
- **Schaduwsporen** p.24
- **Schuiftekening** p.25
- **Kartonarchitectuur** p.26
- **Blinde tentoonstelling** p.27

Drama 28

- **Cirkelverhaal** p.29
- **Bal doorgeven** p.30
- **Doorgeefgevoel** p.31
- **Tableau vivant** p.32
- **Vertelpantomime** p.33
- **Niet wat het lijkt** p.34
- **Improvisatiehoed** p.35
- **Onzichtbare deur** p.36
- **De 3 wijzen** p.37
- **Reisverhaal** p.38

- *Dans je naam* p.40
- *Spiegelbeeld* p.41
- *Klapcode in beweging* p.42
- *Echo van beweging* p.43
- *Bewegingsvierkant* p.44
- *Stilte in beweging* p.45
- *Beweegpartituur* p.46
- *Beweeg je voorwerp* p.47
- *Doe het ding!* p.48
- *Dans je route* p.49

- *Echt/nep quiz* p.51
- *Warm, warmer, heet!* p.52
- *Detailfoto's* p.53
- *Fotografisch alfabet* p.54
- *Stopmotion* p.55
- *Perspectieven* p.56
- *Podcast* p.57
- *Nieuwsreportage vs vlog* p.58
- *Foleygeluiden* p.59
- *Reclamefoto* p.60

- **Bronnen** p.61

Inleiding

Muzische vorming hoort thuis in elke klas en begint bij kleine momenten van creativiteit en verwondering.

Ons onderzoek vertrok vanuit de vraag om de doorstroom van leerlingen uit het lager onderwijs naar kunstbeleving in de vrije tijd in kaart te brengen en te bevorderen. De muzische vorming op school is een eerste belangrijke kennismaking met verschillende vormen van kunst en creativiteit. Het contact met de verschillende muzische domeinen (muziek, beeld, drama, beweging en media) binnen de school kan namelijk het ontdekken van talenten en interesses bevorderen en kan zo een eerste stap zijn richting kunstbeleving in de vrije tijd.

Bij het invullen van de lessen muzische vorming is het belangrijk om alle domeinen evenwichtig aan bod te laten komen. Tegelijkertijd vormt het een uitdaging om binnen elk domein voldoende variatie te bieden. Vanuit deze uitdaging ontwierpen we 50 muzische fiches die leerkrachten ondersteunen met concrete, gevarieerde en laagdrempelige werkvormen per domein. Doordat de fiches direct toepasbaar zijn in de klaspraktijk, kunnen de leerkrachten hier makkelijk mee aan de slag.

Met deze bundel willen we leerkrachten inspireren om creativiteit en plezier in de klas te stimuleren, dit kan zowel op een actieve als beschouwende manier. Bij het ontwerpen hebben we expliciet aandacht besteed aan de flexibele inzetbaarheid van de opdrachten, zodat muzische vorming een vanzelfsprekend onderdeel kan worden van het klasgebeuren. De opdrachten variëren in duur, moeilijkheidsgraad en de doelgroep waarvoor de opdracht geschikt is, zodat deze in verschillende situaties en contexten ingezet kunnen worden.

Toelichting

Hoe ga je aan de slag met de muzische lesfiches?

De fiches zijn opgedeeld binnen de vijf muzische domeinen: muziek, beeld, drama, beweging en media. Voor elk domein vind je 10 fiches die variëren in opdracht, moeilijkheidsgraad en doelgroep. Je kan fiches van verschillende muzische domeinen met elkaar combineren, zo worden ze samenhangend en geïntegreerd aangeboden.

De gekozen doelgroepen zijn gebaseerd op de theorie over de culturele basisvaardigheden van Cultuur in de Spiegel (Vermeersch et al., 2016). Dit is slechts een richtlijn, aangezien elke klasgroep anders is en leerkrachten zelf het best kunnen inschatten of een opdracht past bij het niveau, de interesses en de leefwereld van hun leerlingen.

De duur van de opdrachten is telkens aangegeven en is een schatting op basis van een gemiddelde klasgroep. Afhankelijk van de klascontext, het tempo van de leerlingen en de beschikbare tijd kan hier flexibel van afgeweken worden.

Bij elke opdracht zijn de bijhorende minimumdoelen vermeld. De oefeningen in de muzische fiches zijn vaak een aanzet tot een grotere, complexere opdracht, waardoor de doelen niet altijd expliciet in de oefening uitgewerkt zijn. Ze kunnen wel gemakkelijk theoretisch gekaderd of geïntegreerd worden binnen de bredere lesaanpak.

Ook is er telkens een inschatting van de moeilijkheidsgraad toegevoegd. Deze helpt leerkrachten om snel te zien welke oefeningen geschikt zijn voor hun klasgroep. Uiteraard blijft dit een richtlijn, aangezien de haalbaarheid sterk afhangt van de leerlingen en de context.

Bij sommige opdrachten is er ook differentiatie toegevoegd, zodat leerkrachten vlot kunnen inspelen op verschillen in tempo, interesse of niveau binnen de klas. Dit biedt ruimte om elke leerling op zijn of haar eigen manier muzisch te laten groeien.

LEGENDE

- + extra uitdaging
- extra ondersteuning
- moeilijkheidsgraad: hoe meer gekleurde bollen, hoe moeilijker

Muziek

Klap de klanken

Tijdsduur:

± 15 minuten

Doelgroep:

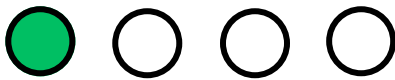
Leerjaar 1-2

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.2.2, 6.2.5, 6.2.6, 6.2.9

6e leerjaar: 6.2.2, 6.2.3, 6.2.4, 6.2.7, 6.2.12

Moeilijkheidsgraad:

Materiaal:

- prenten van groenten en fruit
- eventueel ritmestokjes

Uitleg:

De leerlingen klappen de lettergrepen van groente- en fruitnamen. Eerst oefenen ze dit per afzonderlijk woord, daarna combineren ze verschillende prenten tot een ritmisch patroon dat ze samen klappen.

Door het klappen van de lettergrepen maken leerlingen op een speelse manier kennis met ritmische structuren. Het ritme zit vervat in de taal zelf, waardoor kinderen intuïtief muzikaal bezig zijn zonder dat er noten of instrumenten aan te pas komen.

Stappenplan:

1. De leerkracht toont enkele prenten van groenten en fruit. De leerlingen benoemen de prenten.

2. Voor elk getoond woord klappen de leerlingen het aantal lettergrepen.

Bijvoorbeeld:

- "Ap-pel" → 2 klappen
- "Ba-naan" → 2 klappen
- "A-na-nas" → 3 klappen
- "Man-da-rijn" → 3 klappen

De leerkracht begeleidt met duidelijke articulatie en klappen.

3. De leerkracht of de leerlingen leggen een viertal prenten in een rij.

4. De klas klapt het hele rijtje als één ritmisch patroon (bijv.: "ap-pel – ba-naan – a-na-nas – ki-wi")

Differentiatie:

+ Laat groepjes hun eigen prentencombinatie maken en aan elkaar voordoen.

- De leerkracht klapt eerst voor, met duidelijke visuele ondersteuning.

De geheime dirigent

Tijdsduur: ± 10 minuten	Doelgroep: Leerjaar 1-4
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.2.2, 6.2.3, 6.2.5, 6.2.6, 6.2.9 6e leerjaar: 6.2.2, 6.2.3, 6.2.4, 6.2.7, 6.2.12	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: Voor deze oefening is geen materiaal nodig.	

Uitleg:

Een leerling verlaat kort het lokaal. Ondertussen vormen de anderen een kring en kiezen in het geheim een dirigent. Die leerling bedenkt een klank, ritme of beweging en herhaalt die steeds. De hele groep doet deze actie synchroon na. De dirigent verandert af en toe van ritme of klank. Wanneer de leerling die buiten was, terugkomt, gaat die in het midden van de kring staan en observeert goed. De opdracht is om te ontdekken wie de dirigent is.

Deze oefening stimuleert concentratie en aandacht voor detail. Het draagt bij aan het ontwikkelen van muzikale vaardigheden zoals ritme, tempo en klank.

Stappenplan:

1. Leg uit dat de klas een geheime dirigent zal hebben en dat een leerling moet raden wie het is.
2. Laat een vrijwilliger even naar de gang gaan.
3. Wijs in stilte een leerling aan als dirigent.
4. De dirigent bedenkt een klank of ritme en begint. De hele groep doet onmiddellijk synchroon mee. De dirigent verandert af en toe subtiel van ritme/ klank, de groep volgt telkens meteen.

5. De leerling komt terug binnen en gaat in het midden van de kring staan. Hij/ zij observeert en probeert te achterhalen wie telkens als eerste iets verandert: de dirigent.

6. De leerling mag een aantal keren raden. Na het raden volgt de ontknoping.

Differentiatie:

- + Speel in kleinere groepjes zodat het moeilijker wordt voor de dirigent.
- Laat eenvoudige ritmes gebruiken (enkel klappen).

Muzikale verbeelding

Tijdsduur:

Telkens ± 15 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-2

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.2.5, 6.2.7, 6.2.10

6e leerjaar: 6.2.2, 6.2.7, 6.2.13

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- muziekfragmenten met verschillende emoties (vrolijk, verdrietig, spannend, rustig)
- papier
- stiften en/ of kleurpotloden

Uitleg:

De leerlingen luisteren naar muziek met verschillende emoties: vrolijk, verdrietig of spannend. Terwijl ze luisteren, maken ze abstracte tekeningen met lijnen die de sfeer en de emoties van de muziek weergeven. Dit doen ze zonder herkenbare beelden of vormen te tekenen.

Door het tekenen van abstract lijnwerk terwijl ze naar muziek luisteren, maken leerlingen op een intuïtieve manier kennis met de emotionele en ritmische elementen van muziek. De lijnen en vormen reflecteren de sfeer van de muziek, waardoor kinderen zich op een creatieve en non-verbale manier verbinden met de klanken.

Stappenplan:**Vorbereiding**

1. Selecteer 3 tot 4 korte muziekfragmenten met verschillende emoties: vrolijk, verdrietig, spannend...
2. Voorzie voor elke leerling het volgende materiaal: wit tekenpapier, kleurpotloden, stiften, wasco of krijt.

Uitvoering

3. Leg de leerlingen uit dat ze gaan luisteren naar muziek en dat ze tijdens het luisteren tekeningen gaan maken. Vertel dat ze geen herkenbare vormen mogen tekenen, maar zich laten leiden door de emoties en sfeer die de muziek bij hen oproept.

4. Speel het eerste muziekfragment af en geef de leerlingen de tijd om te tekenen terwijl ze luisteren.

5. Herhaal dit proces voor 3-4 verschillende muziekfragmenten. De leerlingen passen hun tekeningen aan de nieuwe emoties die ze horen aan.

6. Bespreek de verschillende keuzes die de leerlingen hebben gemaakt, zonder te focussen op "juiste" of "foute" keuzes, maar op de interpretatie van de muziek.

Klankmemory

Tijdsduur:

± 15 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 3-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.2.2, 6.2.3, 6.2.5, 6.2.6, 6.2.7, 6.2.9, 6.2.10

6e leerjaar: 6.2.3, 6.2.6, 6.2.7, 6.2.12, 6.2.13

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- Voor deze oefening is geen materiaal nodig.

Uitleg:

Twee leerlingen verlaten het klaslokaal. Ondertussen vormen de andere leerlingen tweetallen, die samen een eigen klank, ritme of korte melodie verzinnen en oefenen. Daarna gaan de leerlingen in een kring staan, de leden van een tweetal mogen niet naast elkaar staan.

De twee leerlingen komen terug binnen en proberen, net als in het spel memory, te raden welke leerlingen een paar vormen op basis van geluid.

Deze oefening stimuleert creativiteit in klank en ritme, maar ook auditief geheugen en luistervaardigheid.

Stappenplan:

- 1.** Leg het spel uit. Benoem duidelijk dat elk duo een uniek geluid, ritme of melodie bedenkt en dat ze dit identiek moeten kunnen uitvoeren.
- 2.** Vraag twee vrijwilligers om even buiten te wachten (eventueel met begeleider).
- 3.** De klas vormt tweetallen. Elk duo maakt en oefent één korte klank, ritme of melodietje. Dit oefent elk duo tot ze het synchroon kunnen uitvoeren.
- 4.** Leerlingen gaan in een kring staan, waarbij duo's niet naast elkaar staan.
- 5.** De twee leerlingen komen binnen en mogen om de beurt een leerling aanwijzen en vragen om hun geluid te laten horen. Vervolgens mag er een tweede leerling aangeduid worden om te horen of het geluid overeenkomt.
- 6.** Wanneer er een match is, gaat het duo zitten, wanneer er geen match is, blijft het duo staan.

Ritmefanfare

Tijdsduur:

± 30 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-4

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.2.1, 6.2.3, 6.2.5, 6.2.7, 6.2.9, 6.2.10

6e leerjaar: 6.2.4, 6.2.6, 6.2.7, 6.2.12, 6.2.13

Moeilijkheidsgraad:

Materiaal:

- prenten passend bij het gekozen thema (bv. dieren, voertuigen, emoties, natuurverschijnselen, beroepen)
- (slag)instrument(en) (bv. djembé, tamboerijn, shaker...) Gebruik eventueel de stem of het lichaam als instrument.

Uitleg:

In dit speelse ritmespel leren kinderen ritmes of geluiden koppelen aan beelden of begrippen binnen een bepaald thema, zoals: dieren, voertuigen, emoties of natuurverschijnselen.

De leerkracht geeft ritmes of geluiden als prikkel, waarna de leerlingen deze linken aan een beeld. Gaandeweg nemen de leerlingen zelf het initiatief door ritmes te verzinnen en eigen interpretaties te geven. Het spel stimuleert het luistervermogen, de fantasie en de actieve betrokkenheid van de leerlingen. Het is makkelijk aanpasbaar aan verschillende leeftijden en thema's.

Stappenplan:

Vorbereiding

1. Bepaal het thema waarrond je zal werken, bijvoorbeeld: dieren, voertuigen, emoties, natuurverschijnselen...
2. Verzamel een aantal prenten of voorwerpen die passen binnen het gekozen thema.
3. Bedenk bij elk beeld een passend ritme of geluid (bv. stevig ritme = olifant, tikkend geluid = regen).
4. Zorg voor een slaginstrument, je stem of digitale geluiden.
5. Voorzie voldoende ruimte om te bewegen in de klas.
6. Leg de prenten verspreid in de klas.

Uitvoering

7. Leg eenvoudig uit wat er gaat gebeuren: *"Ik maak een geluid of ritme. Jullie luisteren goed en proberen te raden wat erbij past. Daarna bekijken we samen de prenten die erbij horen."*
8. Speel een ritme of geluid met een instrument of je stem. Vraag:
 - *"Waar doet dit jullie aan denken?"*
 - *"Is het snel of traag? Zacht of luid?"*
9. Laat de leerlingen (individueel, in duo of groep) wandelen of lopen naar de prent die volgens hen bij het geluid of ritme hoort. Bespreek samen hun keuze.
10. Laat de leerlingen zelf een geluid of ritme maken. De rest van de klas loopt naar de prent die zij passend vinden.

Herken het geluidsspoor

Tijdsduur:

± 30 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-4

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.2.7, 6.2.9, 6.2.10

6e leerjaar: 6.2.8, 6.2.12, 6.2.13

Moeilijkheidsgraad:

Materiaal:

- Eventueel kaartjes om aan te geven welke leerling welk geluid representeert.

Uitleg:

Eén leerling gaat naar buiten. De klas maakt intussen samen een kort geluidspatroon van vijf opeenvolgende klanken of geluiden, zoals: klakken met de tong, stampen met de voeten, klappen of fluiten.

Vijf leerlingen uit de klas nemen elk een van de geluiden voor hun rekening en staan in willekeurige volgorde vooraan in de klas. Wanneer de leerling terug binnenkomt, luistert hij/ zij aandachtig naar het geluidspatroon dat door de klas uitgevoerd wordt en probeert vervolgens de vijf klasgenoten vooraan in de juiste volgorde te zetten zoals die het gehoord heeft. In deze oefening trainen leerlingen hun auditief geheugen en aandacht voor volgorde op een speelse en muzikale manier.

Stappenplan:

1. Leg de opdracht kort uit aan de klas: ze gaan een muziekfragment maken met vijf geluiden, en een leerling moet de volgorde juist raden door goed te luisteren.
2. Oefen samen enkele lichaamsklanken of stemgeluiden die gebruikt kunnen worden, zoals: klakken met de tong, voet schuiven op de grond, voet stampen op de grond, klappen, fluiten...
3. Stuur een leerling naar de gang.
4. Bespreek met de rest van de klas welk geluidspatroon jullie gaan maken (vijf geluiden in een vaste volgorde).
5. Kies vijf leerlingen en wijs ze elk een bepaald geluid uit het geluidspatroon toe. Herhaal samen de volgorde.

6. Laat de vijf leerlingen vooraan in de klas staan, in een willekeurige volgorde.

7. Laat de leerling weer binnenkomen.

8. De klas voert het geluidspatroon uit.

9. De leerling probeert vervolgens de vijf klasgenoten in de juiste volgorde te plaatsen volgens het fragment dat die net hoorde.

10. Speel het originele fragment nog eens en kijk of de volgorde klopt

11. Herhaal de oefening met andere leerlingen en andere volgordes.

Differentiatie:

+Maak het fragment langer (bijvoorbeeld 6 klanken).

+Laat het fragment maar één keer horen.

- Laat het fragment meerdere keren horen.

Regen maken

Tijdsduur:

± 10 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.2.1, 6.2.3, 6.2.5, 6.2.9, 6.2.10

6e leerjaar: 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3, 6.2.4, 6.2.7, 6.2.12, 6.2.13

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

Voor deze oefening is geen materiaal nodig.

Uitleg:

Bij deze oefening ga je klassikaal het geluid van regen maken. Je start bij een klein briesje, je gaat door tot de storm en op het einde gaat de regen weer liggen.

Leerlingen moeten nauwlettend luisteren en kijken naar de leerkracht en medeleerlingen om de juiste bewegingen op het juiste moment uit te voeren. Dit bevordert hun vermogen om zich te concentreren en aandachtig te zijn.

Het gebruik van verschillende geluiden en bewegingen stimuleert ook de sensorische waarneming en helpt leerlingen een gevoel voor ritme en timing te ontwikkelen.

Stappenplan:

1. De leerlingen gaan in een cirkel rond de leerkracht staan.
2. De leerkracht vraagt om goed te luisteren. De leerkracht legt uit dat elke leerling apart aangekeken wordt. De leerling die wordt aangekeken, imiteert de leerkracht en blijft dat doen totdat de leerkracht hem opnieuw aankijkt.
3. De leerkracht gaat steeds de hele kring rond in dezelfde volgorde. Bij het laatste rondje gebaar je dat de leerling moet stoppen met wat hij/ zij doet. Het is handig om van tevoren het teken daarvoor met de leerlingen door te nemen en uit te leggen dat ze dan moeten stoppen en stil zijn.

Stap 1: De wind stijgt op; de leerkracht wrijft in zijn handen, de leerlingen doen een voor een mee.

Stap 2: De eerste regendruppels; de leerkracht knipt met zijn vingers (middelvinger/duim), linkerhand, rechterhand, in rustig tempo.

Stap 3: Een echte regenbui; de leerkracht slaat met zijn handen op zijn benen rechts-links in iets hoger tempo.

Stap 4: Storm; de leerkracht stamp met zijn voeten op de grond in hoog tempo.

Stap 5: De storm bouwt terug af. Doe de vorige stappen terug (stap 3,2,1).

Stap 6: Het stopteken dat de spelleider van tevoren heeft afgesproken: de wind gaat liggen. De cursisten stoppen een voor een.

Klassikaal muziekverhaal

Tijdsduur:

± 10-20 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.2.5, 6.2.9, 6.2.10

6e leerjaar: 6.2.2, 6.2.3, 6.2.4, 6.2.6, 6.2.7, 6.2.12, 6.2.13

Moeilijkheidsgraad:

Materiaal:

- eventueel enkele eenvoudige materialen (papier, ritmestokjes, plastic potjes...)

Uitleg:

In deze muzikale klasactiviteit brengen de leerlingen samen een verhaal tot leven met geluiden die ze maken met hun stem, lichaam of eenvoudige materialen. Ze leren op een speelse manier hoe muziek en klanken een sfeer kunnen oproepen en een verhaal kunnen versterken.

De oefening stimuleert luistervaardigheid, creatief klankgebruik, samenwerking en expressie en is ideaal als korte, actieve muziekles of lesonderbreking.

Stappenplan:

1. Kies of bedenk een eenvoudig verhaal: Gebruik een kort en herkenbaar verhaal met duidelijke acties of stemmingen, bijvoorbeeld:

- Een stormachtige wandeling
- Een avontuurlijke tocht in het bos
- Een dag op de boerderij
- Een reis door de ruimte

(Je kan ook een bestaand prentenboek gebruiken en pauzes inlassen voor klanken)

2. Bespreek met de klas welke geluiden passen bij het verhaal. Laat leerlingen zelf suggesties doen voor geluiden die ze kunnen maken met hun stem, lichaam of eenvoudige voorwerpen.

Voorbeeld:

- Wind = blazen
- Regen = vingers op de tafel tikken
- Donder = stampen
- Vogel = fluiten
- Auto = "vrrroem"

5. Oefen de geluiden:

Laat elke leerling of groepje oefenen op hun geluid of geluiden. Test in volgorde: "Wat hoor je als de storm begint?" Corrigeer of help bij het samenklinken (niet te luid, niet te zacht).

6. Vertel en speel het verhaal samen: Jij leest of vertelt het verhaal. De leerlingen voegen op het juiste moment de afgesproken geluiden toe. Herhaal het verhaal indien nodig om het vlotter te laten verlopen.

7. Nabespreking (kort):

- *Wat vond je leuk?*
- *Wat werkte goed?*
- *Hoe voelde het om samen een klankverhaal te maken?*

Eventueel: Laat een andere leerling de verteller zijn en herhaal.

Grafische partituur

Tijdsduur:

± 45-60 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 5-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.2.9, 6.2.10

6e leerjaar: 6.2.11, 6.2.12, 6.2.13

Moeilijkheidsgraad:

Materiaal:

- groot tekenpapier of A3-bladen, gekleurd papier
- kleuropotloden, stiften of wasco's
- gommen
- linialen (optioneel, voor het structureren van de partituur)
- scharen
- voorbeelden van grafische partituren
- instrumenten (afhankelijk van beschikbaarheid)

Uitleg:

In deze opdracht maken de leerlingen hun eigen grafische partituur. Een grafische partituur is een soort muziekblad zonder noten. In plaats van noten gebruiken de leerlingen lijnen, vormen, kleuren of symbolen om geluiden voor te stellen.

De leerlingen bedenken zelf welke klanken of instrumenten ze willen gebruiken.

Daarna tekenen ze die klanken in een volgorde op papier, zodat anderen kunnen zien hoe het stuk gespeeld moet worden.

Ze oefenen hun partituur en voeren die daarna samen uit.

Deze opdracht helpt kinderen om na te denken over hoe muziek klinkt en eruit kan zien. Ze leren goed samenwerken, luisteren en zich uitdrukken op hun eigen manier.

Stappenplan:

1. Leg uit wat een grafische partituur is: een muziekblad zonder noten, maar met lijnen, kleuren, symbolen of vormen die telkens staan voor een bepaald geluid.

2. Toon een of meer voorbeelden (geprint of op bord). Doe voor hoe zo'n grafische partituur kan klinken. Oefen ook samen met de leerlingen.

3. Verdeel de klas in kleine groepjes (3 à 4 leerlingen). Elke groep krijgt papier en kleurmateriaal.

4. Laat elke groep samen 4 tot 6 klanken (instrumenten of geluiden met het lichaam of de stem) bedenken.

5. Daarna tekenen ze die klanken in de juiste volgorde op het blad (van links naar rechts). Daarbij gebruiken ze kleuren, symbolen of lijnen om verschillen in klank duidelijk te maken (bv. blauw = klappen, zigzag = ritselen).

6. Vervolgens maken ze bij hun partituur een legende, waarin duidelijk wordt gemaakt welke kleur, symbolen of lijnen welk geluid weergeven.

7. Laat de groepjes de partituren oefenen met de gekozen instrumenten, geluiden of klanken.

8. Elke groep voert daarna zijn partituur uit voor de klas. Eén leerling kan eventueel "dirigeren" of de volgorde aanduiden tijdens de uitvoering.

Muziekquiz

Tijdsduur:

± 20-30 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 5-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.2.6, 6.2.7, 6.2.9, 6.2.10

6e leerjaar: 6.2.4, 6.2.9, 6.2.12, 6.2.13

Moeilijkheidsgraad:

Materiaal:

- geluidsfragmenten van muziekinstrumenten (viool, trompet...)
- geluidsfragmenten van muziekfamilies (houtblazers, koperblazers, snaarinstrumenten...)
- geluidsfragmenten met specifieke emotie (vrolijk, droevig, rustig...)

Uitleg:

Tijdens deze oefening spelen de leerlingen een muziekquiz. De leraar begeleidt de quiz en laat de leerlingen op verschillende manieren aan de slag gaan met muziek.

De quiz is flexibel opgebouwd: je kiest zelf welke rondes je doet, hoeveel tijd je eraan besteedt en hoe moeilijk je het maakt.

Deze oefening oefent op actief luisteren, wat essentieel is in muziek. De leerlingen herkennen klanken, ritmes en instrumenten en brengt speelsheid en bevordert muziekplezier.

Stappenplan:

1. Vertel de leerlingen dat ze een muziekquiz doen. Ze moeten luisteren, raden, aanvullen of uitvoeren. Je kunt de klas opdelen in teams of de quiz individueel laten spelen.

2. Ronde 1: Speel korte geluidsfragmenten. De leerlingen raden welk instrument ze horen.

3. Ronde 2: Klap of tik een eenvoudig ritme. De leerlingen klappen het na en vullen aan.

4. Ronde 3: Laat een instrument horen en laat raden tot welke familie het behoort. Bijvoorbeeld: houtblazers, koperblazers, snaarinstrumenten, slaginstrumenten of toetsinstrumenten...

5. Ronde 4: Speel een fragment met een specifieke emotie. Laat raden welke sfeer/ emotie de muziek oproept.

A large orange circle is positioned on the right side of the page. A horizontal orange line extends from the left edge of the page to the left edge of the circle. The word "Beeld" is written in a bold, orange, sans-serif font, with the letters overlapping the circle and the line.

Beeld

Aanvuller

Tijdsduur:

± 15 minuten

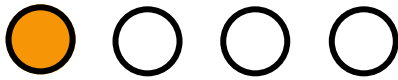
Doelgroep:

Leerjaar 1-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.3.3, 6.3.11, 6.3.12

6e leerjaar: 6.3.3, 6.3.13, 6.3.14

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- papier met vooraf getekende lijnen en simpele vormen
- stiften
- potloden

Uitleg:

In deze oefening volgen leerlingen met hun stift een bestaande lijn of simpele vorm op papier en laten hun fantasie het werk doen: wordt de lijn een slang, een weg, een rivier?

Deze oefening stimuleert de creatieve verbeelding en het associatief denken van leerlingen, door te vertrekken van een eenvoudige lijn of vorm en deze vrij te interpreteren.

Stappenplan:**1. Voorbereiding van de bladeren:**

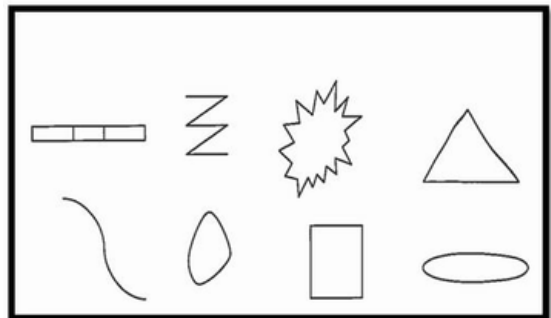
- Teken op elk blad een eenvoudige vorm of lijn: zigzaglijn, golf, spiraal, halve cirkel, open figuur, puntjeslijn...
- Gebruik zwart of grijs zodat de leerlingen er kleurrijk op kunnen voortwerken.

2. Introductie:

Leg kort uit: "Je krijgt een blad met een vreemde lijn/vorm. Wat zou dat kunnen worden? Laat je fantasie spreken en vul de lijn aan."

3. Start opdracht: Deel de bladeren uit en laat de kinderen tekenen.

4. Toon elkaars creaties en bespreek de verschillen.

Nat-in-nat schilderen

Tijdsduur:

± 50 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 3-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.3.1, 6.3.5, 6.3.10, 6.3.11, 6.3.12

6e leerjaar: 6.3.1, 6.3.2, 6.3.3, 6.3.13, 6.3.14

Moeilijkheidsgraad:

Materiaal:

- waterverf of aquarelverf
- aquarelpapier
- penselen
- waterpot
- doekje of keukenpapier (om penseel af te deppen)
- materiaal ter bescherming van de tafel
- verfpalet of schoteltje
- tape

Uitleg:

Nat-in-nat schilderen is een schildertechniek waarbij je verf aanbrengt op een nog natte ondergrond. Dat kan bijvoorbeeld op nat papier of over natte verf. Hierdoor vloeien de kleuren mooi in elkaar over en krijg je zachte, dromerige effecten.

Door te schilderen op een natte ondergrond ervaren kinderen hoe kleuren mengen. Ze ontdekken het effect van water op verf en leren het maken van vloeiende overgangen. Deze oefening stimuleert het gevoel voor kleur, verfgebruik en het loslaten van controle, wat hun creativiteit versterkt.

Stappenplan:

Vorbereiden van de werkplek

1. Leg een doek of krant op de tafel ter bescherming van de tafels.
2. Leg het materiaal op elke tafel klaar: papier, verf, penseel, waterpot en doekje/keukenpapier.

Uitvoering

3. Maak het papier nat. Gebruik een schoon penseel of sponsje en water om het hele papier gelijkmatig vochtig te maken.
4. Het papier moet glanzen, maar er mogen geen plassen water op liggen.

5. Kies je kleuren. Denk vooraf na welke kleuren je wilt gebruiken. Kies kleuren die mooi in elkaar kunnen overlopen, zoals blauw en groen of rood en oranje.

6. Breng de verf aan op het natte papier. Zet de penseel zachtjes op het papier en kijk hoe de verf zich verspreidt. Laat kleuren in elkaar overlopen, meng niet te veel met het penseel.

7. Experimenteer en observeer. Probeer verschillende penseelstreken, stipjes of vegen. Kijk hoe de kleuren veranderen en hoe het water de verf laat vloeien.

8. Laat je werk drogen. Laat het schilderij vlak liggen tot het helemaal droog is.

Tafelbeeld uit de natuur

Tijdsduur:

± 10 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1 tot 3

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.3.7, 6.3.9, 6.3.11, 6.3.12

6e leerjaar: 6.3.1, 6.3.2, 6.3.10, 6.3.12, 6.3.13, 6.3.14

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- natuurlijk materiaal: stenen, takjes, bladeren, touw...

Uitleg:

Kinderen creëren met natuurlijke materialen een klein beeld op tafel: een totem, toren, beest of abstract figuur. Er wordt niet gelijmd, het gaat om stapelen, balanceren en leggen.

Deze oefening stimuleert ruimtelijk inzicht, samenwerking en leert de kinderen improviseren met wat voorhanden is.

Stappenplan:

1. Voorbereiding materiaal (vooraf of klassikaal)

- Verzamel samen of op voorhand diverse natuurlijke materialen in mandjes of bakjes.
- Denk aan: takjes, bladeren, stenen, bloemen, zaden, veertjes, dennenappels, touwtjes...
- Zorg per kind of duo voor een klein werkvlak (tafel, placemat, kartonnetje).

2. Vertel dat ze enkel met natuurlijk materiaal een klein kunstwerk gaan maken en enkel door de objecten te stapelen.

3. Laat de leerlingen aan de materialen voelen en bekijken.

4. Kinderen bouwen een klein beeld, alleen of in duo, op hun tafel: stapelen, balanceren, leggen en combineren. Geen lijm of vaste verbindingen.

5. Laat alle werkjes kort staan als mini-expo. Ze bespreken wat ze zien.

Differentiatie:

+ Geef als opdracht dat ze een dier zonder ogen of poten moeten maken.
-Laat een patroon of mandala maken i.p.v. stapelen.

Variatie: Laat duo's of kleine groepjes samen bouwen in een estafette.

Vlekkenmonsters

Tijdsduur: ± 60 minuten	Doelgroep: Leerjaar 2-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.3.6, 6.3.10, 6.3.11, 6.3.12 6e leerjaar: 6.3.1, 6.3.2, 6.3.13, 6.3.14	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• inkt, ecoline, waterverf of zwarte koffie• (bekers)• rietjes• papier• zwarte pennetjes	

Uitleg:

De leerlingen maken een vlek met inkt/ koffie/ ecoline op een blad en blazen met een rietje hier verschillende lijnen uit. Ze kunnen experimenteren met verschillende richtingen, diktes, vertakkingen...

Als de vlekken droog zijn, is het de bedoeling dat ze de vormen bestuderen en fantaseren welke vormen ze er in zien. Vervolgens gaan ze met een zwart pennetje zaken bijtekenen om er figuren van te maken.

Deze oefening maakt de angst voor het witte blad kleiner en stimuleert creativiteit op een laagdrempelige manier.

Stappenplan:

Deel 1

1. Vul bekertjes met inkt/ ecoline/ koffie of laat de leerlingen rechtstreeks uit de potjes nemen.
2. Steek een rietje in de potjes of bekers, dek de bovenkant van het rietje af met je vinger en breng het rietje tot boven je blad. Als je je vinger loslaat, valt de inkt op je blad.
3. Blaas door het rietje op de vlek zodat deze zich verspreidt.
4. Maak meerdere vlekken op je blad en leg het te drogen.

Deel 2

5. Als de vlekken droog zijn, gaan we kijken welke vormen we erin zien.
6. Met een zwart pennetje kun je dingen bij de vlekken tekenen om er echte figuren van te maken.

Schatten tekenen

Tijdsduur: ± 20 minuten	Doelgroep: Leerjaar 1 tot 3
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.3.3, 6.3.6, 6.3.11, 6.3.12 6e leerjaar: 6.3.1, 6.3.2, 6.3.13, 6.3.14	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• doos of zak met voorwerpen• blinddoek• papier• potlood	

Uitleg:

De leerling voelt geblinddoekt (of zonder te kijken) aan een object dat verstopt zit in een doos of zak. Ze proberen daarna te tekenen wat ze denken dat het is, enkel op basis van wat ze voelden.

Door iets te voelen in plaats van te zien, leren kinderen waarnemen met andere zintuigen. Ze ontdekken vormen op een nieuwe manier en zetten die ervaring om in beeld. Deze oefening versterkt het ruimtelijk inzicht en hun vermogen om zich vormen voor te stellen.

Stappenplan:

1. Stop verschillende (10-tal) kleine objecten in een doos (bv. lepel, dennenappel, bal, haarborstel...)
2. Leg de opdracht klassikaal uit: "Je gaat een voorwerp voelen zonder het te zien. Daarna teken je wat je denkt dat je hebt gevoeld."
Leg kort uit waarom dit waardevol is: je gebruikt andere zintuigen om vormen te ontdekken.
3. Zet de leerling een blinddoek op of laat de ogen sluiten.
Laat de leerling het object 30 seconden rustig voelen met beide handen.
4. Laat de leerling (of groepje) terug aan de tafel gaan en het voorwerp tekenen zonder het ooit gezien te hebben.

5. Onthulling en bespreking:

Toon het echte voorwerp na de tekening.

Differentiatie:

- Kies eenvoudigere en herkenbare voorwerpen (bal, lepel, blokje).
- Laat tekenen mét het object voor zich na het voelen.
- + Gebruik complexere objecten met onregelmatige vormen (bv. knuffel, speelgoedfiguur).
- + Laat meerdere objecten voelen en één daarvan tekenen uit het hoofd.

Variatie:

- Laat duo's werken waarbij één kind beschrijft wat het voelt en het andere kind tekent op basis van die uitleg (tactiele communicatie).

Blindelijntekening

Tijdsduur:

± 10 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-4

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.3.2, 6.3.3, 6.3.6, 6.3.11, 6.3.12

6e leerjaar: 6.3.2, 6.3.8, 6.3.13, 6.3.14

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- witte A4-bladen
- potloden of stiften
- tape (optioneel, om blad vast te kleven)
- objecten of klasgenoten om te tekenen

Uitleg:

Een blindelijntekening is een tekenoefening waarbij je naar een voorwerp kijkt en het natekent zonder op je papier te kijken en zonder je potlood van het papier te halen. Het doel is niet om een perfect realistische tekening te maken, maar om je kijkvaardigheid te trainen en beter te leren zien wat je werkelijk observeert, in plaats van wat je denkt te zien.

Leerlingen leren kijken en hun waarnemingsvermogen gebruiken door een voorwerp of persoon te tekenen zonder op hun papier te kijken. Zo oefenen ze hun oog-handcoördinatie, leren ze loslaten dat een tekening 'mooi' moet zijn en ervaren ze tekenen als een speelse ontdekking.

Stappenplan:**1.** Leg de opdracht uit:

“Je gaat straks iets tekenen zonder op je blad te kijken. Je ogen volgen wat je ziet, en je hand tekent mee in één lange lijn, zonder te stoppen en zonder te spieken.”

2. Geef elke leerling: een A4-blad, een potlood, stift of krijtje (eventueel blad vast tapen aan de bank).

3. Laat de leerlingen één object of persoon tekenen, bijvoorbeeld: hun eigen hand, een drinkbus, het gezicht van een klasgenoot,... Tekenen zonder stoppen, niet op het blad kijken, niet verbeteren!

4. Laat de leerlingen hun tekening bekijken.

Vraag:

- *Wat valt je op?*
- *Wat vond je moeilijk of leuk?*
- *Lijkt het een beetje op het echte voorwerp?*

Variatie:

- Zet er tijdsdruk op, geef aan dat ze bijvoorbeeld: maar 1 minuut krijgen om te tekenen.
- Creëer een doorschuifstelsel, zodat iedereen iemand anders tekent.

Schaduwsporen

Tijdsduur:

± 20 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1 tot 4

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.3.1, 6.3.3, 6.3.5, 6.3.11, 6.3.12

6e leerjaar: 6.3.1, 6.3.2, 6.3.13, 6.3.14

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- zaklampen of zonlicht
- klein speelgoed
- organisch materiaal (bloemen, takken...)
- papier
- potlood

Uitleg:

Kinderen tekenen de schaduwomtrek van een voorwerp dat belicht wordt door zonlicht of een lamp. Daarna mogen ze hun tekening inkleuren of aanvullen tot een eigen creatie.

Met licht en schaduw ontdekken kinderen contouren en vormen. Door een object op papier te plaatsen en de schaduw over te trekken, leren ze observeren én krijgen ze een verrassend resultaat. Deze oefening stimuleert ook technisch kijken en basisbegrip van lichtinval.

Stappenplan:**1. Voorbereiding van materiaal:**

Zorg voor diverse kleine voorwerpen (bijvoorbeeld: speelgoeddiertjes, blokken, bekers, knuffels).

En zet bureaulampen of zaklampen klaar indien er geen sterk zonlicht beschikbaar is.

2. Leg de opdracht kort en visueel uit:

“Als je licht op een voorwerp schijnt, zie je een schaduw. Die schaduw heeft een vorm. Die gaan we overtekenen.”

Demonstreer met één object: laat het schaduwbeeld zien en teken kort de omtrek.

3. Laat elk kind een voorwerp kiezen of verdeel ze per tafelgroepje met één voorwerp per kind.

4. Begeleid kinderen bij het plaatsen van het voorwerp: “Gebruik het potlood om precies de omtrek van de schaduw over te trekken.” Toon hoe het licht verandert door het object te verschuiven.

5. Moedig kinderen aan hun schaduwbeeld verder in te kleuren, aan te vullen of te versieren (bijvoorbeeld: als een dier, robot, landschap).

Differentiatie:

- + Laat hen meerdere objecten combineren tot één scène.
- + Stimuleer het verder uitwerken van de schaduw tot een fantasiebeeld (bijvoorbeeld: een schaduw dier wordt een draak).
- Laat het kind enkel de contour natekenen zonder afwerking.

Schuiftekening

Tijdsduur:

± 15 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1 tot 3

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.3.3, 6.3.7, 6.3.11, 6.3.12

6e leerjaar: 6.3.2, 6.3.13, 6.3.14

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- papier
- potlood
- foto's van kunststijlen

Uitleg:

Kinderen tekenen een figuur in drie delen: hoofd, romp, benen. Elke leerling tekent een deel en vouwt het papier door, waarna de volgende het volgende deel tekent zonder het vorige te zien. Elk deel dat een leerling tekent is in een bepaalde kunststijl (kubisme, expressionisme, realisme, romantiek...) De leraar kan zelf bepalen welke kunststijlen haalbaar zijn in welke klas.

Deze groepsopdracht stimuleert samenwerken, loslaten van controle en fantasie. Zo leren leerlingen dat kunst ook mag verrassen en speels zijn

Stappenplan:

1. Vertel de leerlingen dat ze samen een figuur gaan tekenen zonder te zien wat de anderen maken.
2. Begeleid het correct vouwen van het blad: Vouw eerst het blad horizontaal in drie gelijke delen (boven-midden- onder).
3. De eerste leerling tekent een hoofd in het bovenste vak in een gekozen kunststijl. Vergeet hierbij niet te vermelden dat er ook een nek moet zijn dat kort wordt aangeduid in het volgende vak voor de romp.
4. Laat de tweede leerling het boven lichaam tekenen in een andere kunststijl ZONDER te zien wat erboven zit. Ze gebruiken enkel de lijnen van de hals dat over de vouw zitten.

5. De laatste leerling werkt het onderlichaam af in nog een andere kunststijl.

6. Laat de leerlingen hun figuren openbouwen in groepjes en bespreek de resultaten

Differentiatie:

- + Voeg extra vouwlijnen toe om ook 'achtergrond' of 'attributen' te laten tekenen (bv. voorwerpen in de hand, hoed op het hoofd).
- Gebruik grotere vellen of dikker materiaal (vetkrijt, stift) om makkelijker te tekenen.

Kartonarchitectuur

Tijdsduur:

± 20 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 3-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.3.6, 6.3.9, 6.3.11, 6.3.12

6e leerjaar: 6.3.1, 6.3.2, 6.3.10, 6.3.13, 6.3.14

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- (rest)karton
- schaar
- splitpennen
- lijmstiften
- nietjesmachines en perforator
- stiften

Uitleg:

Kinderen bouwen een mini-architectonisch bouwwerk met karton: een huis, toren, brug of fantasie gebouw. Door te knippen en te snijden of onderdelen te verbinden met splitpennen leren ze ruimtelijke structureren zonder standaard bouwstenen

Dit bevordert ruimtelijk inzicht, constructief denken en vormgeving met vlakke materialen. De oefening laat kinderen zelf ontdekken hoe ze 2D-vormen tot 3D kunnen samenstellen.

Stappenplan:

1. Laat enkele voorbeelden zien: kartonnen toren, poort of fantasiegebouw. Bespreek het doel: "We bouwen vandaag met karton architecturale structuur".

2. De leerlingen gaan in groepjes of individueel een gebouwtype kiezen. Laat hen dit kort schetsen.

3. De leerlingen verzamelen uit karton de basisvormen voor hun constructie. Gebruik de basisvormen: stroken, rechthoeken, driehoeken...

4. Laat de kinderen hun onderdelen met elkaar verbinden:

- Snijden en in elkaar schuiven
- Splitpennen gebruiken als draaipunten of bevestiging
- Lijm gebruiken voor vaste verbindingen of op een ondergrond plakken

5. Controleer of de bouwwerken zelfstandig recht opstaan. Laat de kinderen ramen, deuren, versieringen toevoegen met stift of gekleurd papier.

Differentiatie:

- + Laat kinderen een verdieping toevoegen of een dragende constructie bedenken (denk als een architect).
- Gebruik voorgevormde sjablonen of werk in duo's. Geef concrete opdrachten zoals "bouw een brug waar een speelgoedauto onder past."

Variatie:

- Vorm groepjes en bouw samen een 'kartonstad'.

Blinde tentoonstelling

Tijdsduur: ± 20 minuten	Doelgroep: Leerjaar 5-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.3.1, 6.3.3, 6.3.4, 6.3.5, 6.3.6, 6.3.7, 6.3.11, 6.3.12 6e leerjaar: 6.3.1, 6.3.2, 6.3.4, 6.3.8, 6.3.13, 6.3.14	
Moeilijkheidsgraad : 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• afbeeldingen van kunstwerken• papier• (kleur)potloden, stiften of verf• lijst met verboden woorden (voor elk kunstwerk dat beschreven wordt)	

Uitleg:

Een leerling krijgt een kunstwerk en krijgt daarbij twee verboden woorden. Deze leerlingen moet het kunstwerk beschrijven aan een andere leerlingen, zonder de verboden woorden te gebruiken. De andere leerling mag enkel tekenen wat beschreven wordt. Het is dus van belang dat de leerling met het kunstwerk een goede beschrijving geeft.

Door het kunstwerk te beschrijven zonder de verboden woorden te gebruiken, leren de leerlingen beter naar het beeld te kijken. Ze ontdekken hoe ze vormen, kleuren en details op een andere manier kunnen uitleggen. Dit kan helpen om bewuster te kijken naar de verschillende elementen van het kunstwerk.

Stappenplan:

1. Kies een aantal kunstwerken die de leerlingen gaan beschrijven. Zorg ervoor dat ze gevarieerd zijn in stijl en techniek.
2. Maak een lijst van twee verboden woorden voor elk kunstwerk dat beschreven wordt bijvoorbeeld: 'rond' en 'blauw' of 'groot' en 'licht'.
3. Zorg voor voldoende materialen: papier, kleurpotloden, stiften of verf voor de tekenaars.
4. Leg de opdracht uit. Benadruk het belang van een goede beschrijving. Leg uit dat de verboden woorden niet mogen worden gebruikt.
5. Maak duo's. Eén leerling krijgt het kunstwerk en de verboden woorden, de andere leerling krijgt papier en tekenmateriaal.
6. Geef de leerling met het kunstwerk een paar minuten om het kunstwerk goed te bekijken. Laat de beschrijvende leerling het kunstwerk aan de andere leerling beschrijven, zonder verboden woorden te gebruiken. De leerling die tekent, mag alleen tekenen wat er beschreven wordt.
7. Na de opdracht laat je de leerlingen de tekening vergelijken met het originele kunstwerk.

Variatie:

- Je kan alle duo's hetzelfde kunstwerk laten beschrijven of elk duo een ander kunstwerk geven.
- Gebruik een timer om tijdsdruk te creëren.

Drama

Cirkelverhaal

Tijdsduur:

± 5-10 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.4.8, 6.4.9

6e leerjaar: 6.4.4, 6.4.9, 6.4.10

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

Voor deze oefening is geen materiaal nodig.

Uitleg:

De leerlingen vormen een cirkel. Samen vertellen ze een verhaal, waarbij elke leerling één zin of woord toevoegt. De eerste leerling begint met een openingszin. Daarna gaat het verhaal met de klok mee verder: elke leerling bouwt voort op wat eerder werd gezegd. Zo ontstaat er een spontaan, creatief en vaak verrassend verhaal.

Deze oefening stimuleert taalvaardigheid, luistervaardigheid, creativiteit en samenwerking. Leerlingen leren om aandachtig te luisteren naar elkaar en flexibel in te spelen op nieuwe wendingen in het verhaal.

Stappenplan:

1. Laat alle leerlingen rechtstaan of zitten in een ruime kring zodat iedereen elkaar kan zien en horen.
2. Vertel dat jullie samen een verhaal gaan verzinnen. Een leerling begint met een eerste zin. Daarna vult elke leerling om de beurt het verhaal aan met een zin of woord.
3. Laat een leerling beginnen of geef zelf de eerste zin. Ga vervolgens met de klok mee (of tegen de klok in). Herinner leerlingen eraan goed te luisteren zodat het verhaal logisch (of fantasierijk) blijft verlopen.

4. Laat het verhaal eindigen na een of meerdere rondes of op een natuurlijk moment. Je kan als leraar afronden met een slotzin of dat aan een leerling overlaten.

Variatie:

- Genre: Laat het verhaal griezelig, avontuurlijk of sprookjesachtig zijn.
- Emotie: Het verhaal moet bijvoorbeeld boos, blij of verdrietig klinken.
- Beweging: Combineer elke zin met een beweging die erbij past.

Bal doorgeven

Tijdsduur:

± 5 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.4.2, 6.4.6, 6.4.8, 6.4.9

6e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.9, 6.4.10

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

Voor deze oefening is geen materiaal nodig.

Uitleg:

De leerlingen staan in een kring en geven een denkbeeldige bal aan elkaar door. Op het teken van de leraar verandert de eigenschap van de bal. De bal kan plots zwaar, heet, glad of breekbaar zijn. De kinderen beelden dit fysiek uit terwijl ze de bal doorgeven. Zo wordt de bal telkens op een andere manier gevoeld, vastgepakt en doorgegeven, afhankelijk van de eigenschap.

Deze oefening versterkt het inlevingsvermogen. Ook maakt het ruimte voor speels drama zonder woorden waarbij er via lichaamstaal expressie wordt geoefend.

Stappenplan:

1. Laat de leerlingen in een kring staan. Leg uit dat er een onzichtbare bal zal worden doorgegeven, die elke keer een andere eigenschap krijgt.

2. Geef zelf een voorbeeld met een mogelijke eigenschap. Toon hoe je de bal via lichaamstaal en expressie vasthoudt, optilt en doorgeeft.

3. De bal gaat de kring rond, iedereen houdt de bal even vast en reageert met de gegeven eigenschap.

4. Herhaal dit met een nieuwe eigenschap: heet, plakkerig, breekbaar, stinkend, tikkende tijdbom, zwaar, licht, vies, glad...

Differentiatie:

+ Laat leerlingen met emoties de bal doorgeven (blij, boos, verdrietig).

- Gebruik een fysieke bal, dit geeft meer houvast.

Doorgeefgevoel

Tijdsduur: ± 10 minuten	Doelgroep: Leerjaar 1-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.4.2, 6.4.8, 6.4.9 6e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.9, 6.4.10	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: eventueel kaartjes met emoties: <ul style="list-style-type: none">• boos• jaloers• beschaamd• verlegen• ...	

Uitleg:

Bij deze oefening vormen de leerlingen een rij. De eerste leerling krijgt in stilte een emotie toegefluisterd en beeldt deze uit via lichaamstaal en gezichtsuitdrukking aan de volgende in de rij. Die leerling probeert de emotie zo goed mogelijk over te nemen en door te geven aan de volgende. Aan het einde van de ketting moet de laatste raden welke emotie het was.

Deze oefening versterkte de non-verbale expressie en zorgt voor veel spelplezier en stimuleert de observatievermogens van de leerlingen doordat ze aandachtig moeten kijken.

Stappenplan:

1. Zorg voor voldoende ruimte zodat alle leerlingen elkaar goed kunnen zien.
2. Leg het spel uit en benadruk dat er geen woorden of geluiden gebruikt mogen worden.
3. Laat de leerlingen in een rij staan met het gezicht naar dezelfde richting.
4. De eerste leerling in de rij krijgt een emotie in het oor gefluisterd. Die leerling beeldt de emotie uit aan de volgende leerling. Elke leerling mag de emotie slechts één keer doorgeven.
5. De laatste leerling raadt om welke emotie het gaat.
6. Vergelijk met de oorspronkelijke emotie en bespreek wat veranderd is.

Differentiatie:

+ Gebruik complexere emoties (gekwetst, zenuwachtig...)

- Gebruik basisemoties (boos, blij, bang...)

Tableau vivant

Tijdsduur:

± 20 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.4.2, 6.4.8, 6.4.9

6e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.5, 6.4.6, 6.4.9, 6.4.10

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

eventueel kaartjes met situaties:

- een trouw
- een begrafenis
- een verjaardagsfeest
- in de supermarkt
- ...

Uitleg:

De leerlingen beelden in groep een gekregen situatie uit in een stilstaand beeld, een tableau vivant. Ze overleggen kort en vormen samen een levend "schilderij" zonder woorden of beweging.

Deze oefening stimuleert creativiteit, samenwerking, lichaamsexpressie en concentratie. Ze denken na over hun houding, mimiek, plaats in het beeld en stemmen dit af met de anderen in de groep.

Stappenplan:

1. Vertel de leerlingen wat een tableau vivant is: een stilstaand beeld waarin ze zonder te praten of te bewegen een situatie uitbeelden

2. Deel de klas op in groepjes of voer het als klasopdracht uit.

3. Geef de groep(en) een situatie. Je kan werken met kaartjes of leerlingen zelf een situatie laten trekken.

4. Laat de leerlingen 3 tot 5 minuten overleggen. Ze bedenken samen wie wat voorstelt en welke houdingen passen bij de scène.

5. Elke groep vormt na elkaar het tableau vivant en blijft 5 tot 10 seconden volledig stil en bevroren staan.

6. Laat de andere groepen raden wat uitgebeeld wordt. Deze laatste stap valt weg als het tableau vivant als klasopdracht wordt uitgevoerd.

7. Je kan de stappen een aantal keer herhalen door telkens een nieuwe situatie te geven aan de groep(en).

Vertelpantomime

Tijdsduur: ± 20 minuten	Doelgroep: Leerjaar 4-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.6, 6.4.8, 6.4.9 6e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.6, 6.4.9, 6.4.10	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• eventueel pen en papier om de verhaaltjes op te schrijven	

Uitleg:

Bij vertelpantomime vertel je een verhaal en wordt de scène tegelijkertijd door de leerlingen uitgebeeld (een deelgroep of de gehele groep).

Het is een veilige werkvorm, want de leerlingen hoeven enkel uit te voeren wat de verteller zegt, er kan weinig fout gaan. Toch kan men binnen deze beperking zijn fantasie laten gaan.

Stappenplan:

1. Verdeel de klas in groepen van 4 of 5.
2. Laat elk groepje een simpel verhaal verzinnen (geef eventueel enkele richtlijnen voor de inhoud).
3. Duid een groepje aan dat hun verhaal moet vertellen aan een ander groepje dat het moet uitbeelden.
4. Alle groepjes moeten hun verhaal hebben verteld en hebben uitgebeeld bij een ander groepje.

Variatie:

- Maak kleinere groepen of doe het met de hele klas .
- Met de hele klas:
 - laat telkens 2 leerlingen naar voren komen, een verteller en een uitbeelder.
 - laat de verteller een woord trekken om iets over te vertellen
- Wissel de rollen om! Laat iemand uitbeelden en de ander moet er een verhaal proberen bij te vertellen.

Niet wat het lijkt

Tijdsduur:

± 15 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 3-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.4.2, 6.4.3, 6.4.4, 6.4.6, 6.4.8, 6.4.9

6e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.6, 6.4.9, 6.4.10

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- De leerlingen kunnen kiezen uit voorwerpen die zich in het klaslokaal bevinden.

Uitleg:

De leerlingen kiezen een alledaags voorwerp, geven het een nieuwe en verrassende functie en verzinnen er een originele naam voor. Daarna stappen ze in de rol van creatieve reclamemakers en stellen hun product live aan de klas voor als een korte, overtuigende voorstelling.

Deze oefening stimuleert creativiteit, taalvaardigheid, mondelinge expressie en presentatievaardigheden. Leerlingen leren om op een speelse manier ideeën te verwoorden, origineel te denken en hun boodschap overtuigend over te brengen.

Stappenplan:

1. Laat de leerlingen een alledaags voorwerp kiezen.

2. Laat de leerlingen het voorwerp een totaal nieuwe functie geven. Moedig ze aan om na te denken over wat dit voorwerp nog meer kan zijn. Geef voorbeelden om hun fantasie te stimuleren.

3. Vraag de leerlingen om een originele, grappige of pakkende naam voor het voorwerp te bedenken die past bij de nieuwe functie.

4. Laat de leerlingen een korte presentatie voorbereiden waarin ze het nieuwe product voorstellen.

5. Laat de leerlingen hun producten live aan de klas voorstellen. Zorg ervoor dat ze enthousiast en overtuigend presenteren.

Variatie:

- Je kan de opdracht individueel, per twee of in groep laten uitvoeren.

Improvisatiehoed

Tijdsduur:

± 15 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 3 tot 6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.4.2, 6.4.3, 6.4.4, 6.4.6

6e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.5, 6.4.6

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- hoed of doos met situatiekaartjes zoals: "Je bent in een supermarkt waar plots alles leeft.", "Je bent een ouder en je kind wil een ijsje om 7 uur 's ochtends."

Uitleg:

Kinderen trekken een kaartje uit de hoed waarop een scène staat (bijvoorbeeld: in de wachtzaal bij de tandarts). Ze spelen kort een improvisatie rond deze situatie.

Deze oefening laat leerlingen improviseren op basis van onverwachte situaties. Ze trainen hun fantasie, durf, samenwerking en leren snel denken reageren in het moment. Ook wordt hun inlevingsvermogen en gebruik van lichaam en stem gestimuleerd.

Stappenplan:

1. Schrijf 10-15 korte duidelijke situaties op kaartjes. Zorg dat deze open genoeg zijn voor interpretatie!
2. Leg uit wat improvisatie is. Benadruk het doel van de oefening, namelijk: durven, fantasie gebruiken
3. Vorm groepjes van twee of drie leerlingen en laat ze een situatie trekken uit de hoed.
4. De leerlingen krijgen dan 1 minuut om voor te bereiden. Ze spreken dan af wie welke rol zal spelen, ze spreken hier niet af wat ze gaan zeggen.
5. Uitvoering van de scène: geef de leerlingen maximum 5 minuten om hun scène te spelen. Moedig aan om een expressief spel te maken.

Differentiatie:

- + Geef de leerlingen een woord om te verwerken in de scène.
- Voeg een 'twist' toe aan de situatie.

De onzichtbare deur

Tijdsduur:

± 20 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 5-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.4.2, 6.4.3, 6.4.8, 6.4.9

6e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.5, 6.4.6, 6.4.9, 6.4.10

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

kaartjes met korte situaties:

- een reusachtig monster
- een oude schatkist
- een eindeloos diepe put
- een lief katje dat naar je toekomt

Uitleg:

In deze oefening verbeelden leerlingen een eenvoudige scène met een denkbeeldige deur. Ze moeten die openen op een geloofwaardige manier. Op voorhand krijgen ze een kaartje met wat zich achter de deur bevindt. Ze moeten hun lichaam en mimiek gebruiken om het publiek te laten geloven wat ze zien en voelen.

Deze oefening stimuleert verbeeldingskracht en verfijnt de expressie en lichaamstaal van de leerlingen. Ook oefent de oefening op geloofwaardig acteren.

Stappenplan:

1. Leg uit dat er een onzichtbare deur is en dat ze een kaartje krijgen.
2. Voorzie een stapel kaartjes met korte situaties die zich achter de deur bevinden.
3. Geef de leerlingen 2-3 minuten om in stilte na te denken of te repeteren. Laat ze eventueel eerst even oefenen zonder te tonen aan de klas.
4. Laat een leerling per keer zijn scène voordoen voor de klas. De rest van de klas kijkt aandachtig. Na elke scène mag het publiek raden.

Differentiatie:

- + Maak de scène langer door te tonen wat er gebeurt nadat de deur opengaat.
- Laat leerlingen in duo's of geef makkelijkere kaartjes.

De 3 wijzen

Tijdsduur:

± 15 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 5-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.4.2, 6.4.3, 6.4.8, 6.4.9

6e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.9, 6.4.10

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- Voor deze oefening is geen materiaal nodig.

Uitleg:

In deze oefening nemen 3 leerlingen plaats voor de klas. Een van hen vertelt een persoonlijk en waargebeurd verhaal. De andere 2 verzinnen elk een verhaal dat zo geloofwaardig mogelijk klinkt. De rest van de klas is het publiek en jury: zij moeten via observatie en het stellen van vragen achterhalen wie de waarheid spreekt en wie liegt.

Het is belangrijk dat alle leerlingen hun verhaal geloofwaardig, overtuigend en met expressie brengen.

Deze oefening stimuleert spreekdurf en traint geloofwaardig acteren.

Stappenplan:

1. Leg uit wat de bedoeling is: 3 leerlingen brengen elk een verhaal, 1 is echt gebeurd, 2 zijn verzonnen.
2. Kies 3 leerlingen. 1 leerling kiest een waargebeurd verhaal en de 2 andere leerlingen krijgen even tijd om een verzonnen en geloofwaardig verhaal te bedenken.
3. Elke leerling vertelt zijn/ haar verhaal zonder te zeggen of het waar of verzonnen is.

4. De klas mag vragen stellen aan de 3 leerlingen. Elke leerling moet antwoorden alsof zijn/ haar verhaal echt gebeurd is.

5. De klas stemt: wie spreekt volgens hen de waarheid. Daarna onthullen de 3 leerlingen wie echt was en wie loog.

Variatie:

- Gebruik thema's zoals vakantie, dieren, school, sport, 'mijn raarste dag ooit'...

Reisverhaal

Tijdsduur: ± 15 minuten	Doelgroep: Leerjaar 5-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.4.2, 6.4.3, 6.4.8, 6.4.9 6e leerjaar: 6.4.3, 6.4.4, 6.4.6, 6.4.9, 6.4.10	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: De leerlingen kunnen kiezen uit voorwerpen die zich in het klaslokaal bevinden.	

Uitleg:

Speler A vertelt een verzonnen verhaal. Speler B onderbreekt op onverwachte momenten met een willekeurig woord. Speler A moet onmiddellijk dat woord verwerken in het verhaal, alsof het er altijd al bij hoorde.

Deze oefening stimuleert creatief denken en improvisatievaardigheden omdat speler A snel moet inpikken op wat speler B zegt. Ook versterkt het de luister- en samenwerkingsvaardigheden waarbij de leerlingen geconcentreerd moeten zijn.

Stappenplan:

1. Vertel dat de leerlingen gaan improviseren. Zeg dat iemand een verhaal gaat vertellen en een andere leerling een woord mag zeggen dat meteen in het verhaal gezegd moet worden.
2. Laat de leerlingen per 2 samenwerken: een verteller en een invuller.
3. De verteller begint een reisverhaal en de invuller zegt op een onverwacht moment een woord. De verteller gebruikt het woord onmiddellijk in het verhaal.

4. Nu wisselen de 2 leerlingen van rol.
5. Laat de leerlingen hun improvisatie zien aan de rest van de klas.

Differentiatie:

- + De invuller kan ook emoties zeggen. De verteller vertelt zijn verhaal verder in de nieuwe emotie.
- Gebruik pictogrammen of kaartjes voor emoties en woorden.

Beweging

Dans je naam

Tijdsduur:

± 10 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.5.2, 6.5.7, 6.5.8, 6.5.11

6e leerjaar: 6.5.9, 6.5.12

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- Voor deze oefening is geen materiaal nodig.

Uitleg:

In deze oefening gebruiken leerlingen hun lichaam als pen. Ze schrijven hun naam in de lucht, op de grond, klein en groot, met verschillende lichaamsdelen. Al bewegend ontdekken ze hoe letters en vormen veranderen in dans. Door te spelen met grootte, snelheid en lichaamsdelen verandert schrijven in een expressieve bewegingsvorm.

Deze oefening verbindt taal en beweging, een belangrijke schakel in muzisch leren. Het laat kinderen kennismaken met de basiselementen van dans: ruimtegebruik, ritme, tempo en dynamiek.

Stappenplan:

- 1.** Vraag aan de leerlingen hoe ze hun naam zouden schrijven. Stel de vraag: Wat als je dat nu eens zonder pen zou doen, maar met je lichaam.
- 2.** Laat leerlingen hun naam schrijven met één vinger in de lucht. Eerst piepklein, daarna supergroot.
- 3.** Laat ze hetzelfde doen, maar dan op de vloer met bijvoorbeeld hun voet.
- 4.** Laat ze hun naam schrijven met een ander lichaamsdeel (elleboog, knie, hoofd, buik...).

5. Laat de beweging trager, sneller, vloeiender of hoekiger worden.

6. Speel met pauzes: even stilvallen en opnieuw starten.

Differentiatie:

+ Gebruik muziek zodat ze hun bewegingen kunnen laten leiden door de muziek.

- Laat leerlingen enkel een letter bewegen.

Spiegelbeeld

Tijdsduur:

± 10 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.5.2, 6.5.5, 6.5.7, 6.5.8, 6.5.11

6e leerjaar: 6.5.6, 6.5.7, 6.5.9, 6.5.12

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- Voor deze oefening is geen materiaal nodig.

Uitleg:

De leerlingen werken per twee en staan tegenover elkaar. Eén leerling is de leider, de ander is het spiegelbeeld. De leider maakt trage, vloeiende bewegingen met armen, hoofd of lichaam. De spiegel probeert deze bewegingen zo precies mogelijk na te doen. Na een tijdje wisselen de rollen.

Deze oefening stimuleert lichaamsexpressie, concentratie en samenwerking. De leerlingen leren aandachtig observeren, hun bewegingen beheersen en zich afstemmen op elkaar.

Stappenplan:

- 1.** Leg de opdracht uit. Vertel dat de leerlingen in duo's gaan werken: één leerling beweegt, de ander doet precies hetzelfde net zoals een spiegelbeeld.
- 2.** Vorm duo's. Laat de leerlingen per twee tegenover elkaar staan, met wat ruimte ertussen.
- 3.** Eén leerling van elk duo start als leider, de ander is de spiegel.
- 4.** De leider maakt langzame bewegingen (bijvoorbeeld: armen omhoog, hoofd draaien...). De spiegel volgt zo nauwkeurig mogelijk.

5. Laat de leerlingen na 1 à 2 minuten van rol wisselen.

6. Laat eventueel enkele duo's het spiegelen voor de klas voordoen.

Variatie:

- Speel muziek af tijdens het spiegelen. De muziek kan helpen bij het bedenken van bewegingen.

Klapcode in beweging

Tijdsduur: ± 10 minuten	Doelgroep: Leerjaar 1-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.5.2, 6.5.4, 6.5.6, 6.5.7, 6.5.11 6e leerjaar: 6.5.4, 6.5.7, 6.5.12	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">Voor deze oefening is geen materiaal nodig.	

Uitleg:

De leerlingen bewegen zich vrij in een afgebakende ruimte en verkennen die zonder vaste patronen. Tijdens het bewegen geeft de leraar klapsignalen. Elk aantal klappen staat voor een specifieke actie die alle leerlingen gelijktijdig uitvoeren.

- 1 klap: springen
- 2 klappen: op de grond liggen
- 3 klappen: zoek een partner, spring samen en geef een high five
- 4 klappen: verzin en toon je eigen beweging.

Deze oefening traint reactiesnelheid en concentratie. Ook samenwerking en creativiteit is belangrijk bij deze oefening.

Stappenplan:

1. Duid een afgebakende ruimte aan waar alle leerlingen kunnen bewegen. Bespreek vooraf de klapcodes met de leerlingen en oefen ze eventueel even op voorhand.

2. Vraag de leerlingen om vrij door de ruimte te stappen. Ze moeten zo veel mogelijk plekken in de ruimte verkennen.

3. Na een tijdje mogen ze iets sneller stappen of overgaan in een lichte loop.

4. Begin met 1 klap en laat de groep reageren. Ga geleidelijk naar 2, 3 en 4 klappen.

Differentiatie:

+ Voeg emoties toe aan de bewegingen.

- Werk met een voorspelbaar ritme.

Echo van beweging

Tijdsduur:

± 10 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.5.3, 6.5.6, 6.5.7, 6.5.8, 6.5.10, 6.5.11

6e leerjaar: 6.5.6, 6.5.7, 6.5.9, 6.5.11, 6.5.12

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- Voor deze oefening is geen materiaal nodig.

Uitleg:

De leerlingen staan in een cirkel. Een leerling begint met een eenvoudige beweging. Deze beweging wordt vervolgens doorgegeven aan de volgende leerling in de cirkel waarbij elke leerling dezelfde beweging groter maakt. Na een piekmoment (de grootste versie van de beweging), wordt de beweging geleidelijk weer kleiner tot ze bijna onzichtbaar wordt bij de laatste leerling.

Deze oefening stimuleert lichaamsbewustzijn en expressie, maar ook inlevingsvermogen.

Stappenplan:

1. Leg kort de bedoeling van de oefening uit: samen een beweging groter maken en daarna weer kleiner.
2. Alle leerlingen staan rechtop in een grote cirkel, met zicht op elkaar.
3. Een leerling (aangewezen of vrijwillig) toont een kleine beweging. De leerling rechts of links naast de eerste neemt dezelfde beweging over, maar maakt die iets groter. Dit gaat zo verder in de cirkel, waarbij de beweging bij elke leerling groter wordt.

4. Op een bepaald punt, is de beweging op zijn grootst. De volgende leerling verkleint de beweging geleidelijk.

5. Laat iemand anders een nieuwe beweging starten.

Differentiatie:

- + Laat de golf terugkeren naar de start.
- Geef een voorbeeldbeweging als start.

Bewegingsvierkant

Tijdsduur:

± 15 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 3-4

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.5.3, 6.5.4, 6.5.6, 6.5.7, 6.5.8, 6.5.10, 6.5.11

6e leerjaar: 6.5.4, 6.5.7, 6.5.9, 6.5.11, 6.5.12

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- tape of ander materiaal om de ruimte visueel in vier vakken te verdelen

Uitleg:

Verdeel de ruimte visueel in vier vakken, bijvoorbeeld aan de hand van tape. Elk vak staat voor een bepaalde manier van bewegen.

Bijvoorbeeld:

- Vak 1: beweeg laag bij de grond
- Vak 2: beweeg hoog
- Vak 3: beweeg traag
- Vak 4: beweeg snel

Je kan de criteria vrij kiezen of combineren. Laat de leerlingen starten in een vak en op jouw teken wisselen naar een ander vak.

Leerlingen verkennen via deze opdracht variaties in beweging (hoogte en tempo) en ontwikkelen lichaamsbewustzijn en expressie via ruimtelijke indeling.

Stappenplan:

1. Duid 4 vakken aan op de grond met tape of ander materiaal.
2. Leg aan de leerlingen uit dat elk vak staat voor een eigen manier van bewegen. Toon eventueel zelf enkele voorbeelden of laat een leerling iets voordoen. Bespreek de grenzen van veiligheid (niet botsen en rekening houden met elkaar).
3. Spreek een signaal af dat aangeeft wanneer er doorgeschoven mag worden (bijvoorbeeld een klap)

4. Laat de leerlingen vrij bewegen in een vak volgens de opdracht.

5. Geef het signaal om naar een ander vak te lopen. De leerlingen passen hun bewegingen aan op basis van het vak waar ze zich in bevinden.

6. Herhaal dit meerdere keren.

Differentiatie:

- Verminder de complexiteit: begin met 2 vakken in plaats van 4 en bouw op.

Stilte in beweging

Tijdsduur:

± 10 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 5-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.5.2, 6.5.3, 6.5.5, 6.5., 6.5.10, 6.5.11

6e leerjaar: 6.5.6, 6.5, 6.5.11, 6.5.12

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- Voor deze oefening is geen materiaal nodig.

Uitleg:

Bij deze oefening verkennen de leerlingen in stilte een afgebakende ruimte. Ze reageren op elkaars bewegingen zonder op voorhand iets af te spreken. Als iemand stopt, stoppen ze allemaal. Als iemand gaat liggen, doet iedereen dat ook. De bedoeling is om samen te bewegen als een groep, zonder woorden.

Deze oefening helpt leerlingen om bewuster te bewegen in de ruimte en om aandachtig te kijken naar anderen. De oefening vraagt stilte, traagheid en aandacht voor details. Ze leren ook kijken naar anderen en hier intuïtief op reageren, zonder vooraf afgesproken regels.

Stappenplan:

1. Zorg voor een duidelijke, veilige ruimte waar de kinderen vrij kunnen bewegen. Bakken het speelvlak af met linten, kegels of leg uit waar de grenzen

2. Vertel aan de leerlingen dat ze in stilte door de ruimte moeten bewegen en dat ze goed moeten kijken naar wat de anderen doen. Vertel ook dat als iemand iets doet, de rest moet volgen.

3. Laat de leerlingen eerst in stilte stappen door de ruimte. Moedig hen aan om te vertragen en om zich bewust te zijn van de hele ruimte.

4. Laat de groep intuïtief reageren. Na een halve minuut kan je de eerste 'actie' geven. Daarna laat je het gebeuren bij de leerlingen zelf.

Variatie:

- Werk met muziek op de achtergrond om het tempo of de sfeer te beïnvloeden.
- Laat leerlingen ook met verschillende snelheden stappen.

Beweegpartituur

Tijdsduur:

± 10 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 3-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.5.2, 6.5.4, 6.5.10, 6.5.11

6e leerjaar: 6.5.3, 6.5.5, 6.5.11, 6.5.12

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- blanco bladeren
- stiften
- eventueel: stickers of uitgeknipte beeldjes/ symbolen

Uitleg:

Bij deze oefening vertalen leerlingen symbolen, foto's of tekeningen. Elke beweging krijgt een visuele weergave. Vervolgens combineren de leerlingen deze beelden tot een choreografie: een reeks bewegingen die ze uitvoeren in de volgorde van hun zelfgemaakte partituur.

Deze oefening stimuleert de koppeling tussen beeld en beweging. Hierbij staat zelfexpressie via beeld en lichaam centraal. De leerlingen leren het structureren en plannen van een choreografie.

Stappenplan:

1. Start met enkele bewegingen. Toon hoe je elke beweging kan voorstellen met een symbool. Eventueel kan je foto's gebruiken.
2. Laat de leerlingen 3 tot 5 bewegingen bedenken.
3. Ze tekenen bij elke beweging een bijhorend symbool op papier.
4. Leerlingen leggen of hangen hun symbolen in een bepaalde volgorde: dit is hun bewegingspartituur.

5. Laat de leerlingen hun partituur uitvoeren, eventueel met muziek op de achtergrond. De symbolen vormen de structuur van hun choreografie.

Differentiatie:

- + Laat leerlingen herhalingen en variaties inbouwen.
- Werk in duo's of trio's.

Beweeg je voorwerp

Tijdsduur: ± 10 minuten	Doelgroep: Leerjaar 5-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.5.2, 6.5.4, 6.5.6, 6.5.7, 6.5.8, 6.5.10, 6.5.11 6e leerjaar: 6.5.5, 6.5.7, 6.5.9, 6.5.11, 6.5.12	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• verschillende voorwerpen klaarleggen• kaartjes met mogelijke eigenschappen	

Uitleg:

Elke leerling kiest een voorwerp uit de ruimte. Vervolgens beweegt de leerling door de ruimte alsof hij/ zij het voorwerp zelf is. Ze gebruiken daarbij de eigenschappen van het voorwerp als inspiratie. Is het voorwerp zacht, hard, licht, hoekig, soepel, zwaar, hobbelig...? Dan zullen de bewegingen ook zo zijn. Op een fluitsignaal wisselen de leerlingen van voorwerp.

Deze oefening stimuleert lichaamsexpressie, want leerlingen ontdekken hoe ze verschillende eigenschappen kunnen uitdrukken met hun lichaam. Ook is inleving belangrijk voor deze oefening.

Stappenplan:

1. Leg aan de leerlingen uit dat ze een voorwerp uit de ruimte moeten kiezen.
2. Vraag aan de leerlingen om na te denken over de eigenschappen van het object. Geef ze mogelijke opties van eigenschappen.
3. Laat de leerlingen eerst in stilte stappen door de ruimte. Moedig hen aan om te vertragen en om zich bewust te zijn van de hele ruimte.
4. Op een afgesproken teken beginnen de leerlingen te bewegen in de ruimte, volgens het karakter van hun gekozen voorwerp.
5. Na 1 à 2 minuten kiezen de leerlingen een nieuw voorwerp. Geef ze even de tijd om opnieuw na te denken en bewegen daarna verder volgens dit nieuwe object.

Doe het ding!

Tijdsduur:

± 25 - 30 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 5-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.5.3, 6.5.4, 6.5.5, 6.5.10, 6.5.11

6e leerjaar: 6.5.3, 6.5.5, 6.5.6, 6.5.11, 6.5.12

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- verschillende voorwerpen klaarleggen
- kaartjes met mogelijke eigenschappen

Uitleg:

Deze oefening volgt op de vorige oefening *Beweeg je voorwerp*.

In groepjes van 5 kiezen leerlingen 5 objecten. Samen bedenken ze een korte choreografie waarin ze de eigenschappen van elk object uitbeelden via beweging. Iedereen van het groepje doet elke beweging mee. Het doel is om het publiek te laten raden welk object wanneer aan bod komt en in welke volgorde.

Deze oefening stimuleert samenwerking en overleg. De leerlingen moeten in groep tot een gezamenlijke choreografie komen. Ook wordt het publiek geactiveerd om goed te observeren en interpreteren.

Stappenplan:

1. Leg een selectie van eenvoudige voorwerpen klaar. Zorg voor een open ruimte waarin men kan bewegen.
2. Verdeel de klas in groepjes van 5 leerlingen en laat elk groepje hun 5 objecten kiezen.
3. De groepen krijgen 10 à 15 minuten om een choreografie te maken. Geef ze kaartjes met mogelijke eigenschappen.
4. Elk groepje danst hun choreografie voor de rest van de klas.
5. Het publiek kijkt goed en probeert nadien de volgorde van de 5 objecten juist te leggen.

Differentiatie:

- + Gebruik moeilijkere objecten.
- Doe klassikaal een voorwerp voor en laat de leerlingen meebewegen.

Dans je route

Tijdsduur: ± 25-30 minuten	Doelgroep: Leerjaar 5-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.5.2, 6.5.3, 6.5.4, 6.5.6, 6.5.7, 6.5.8, 6.5.10, 6.5.11 6e leerjaar: 6.5.4, 6.5.5, 6.5.7, 6.5.9, 6.5.11, 6.5.12	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• blanco papieren• potloden• eventueel: tape	

Uitleg:

In deze oefening ontwerpen de leerlingen hun eigen bewegingsparcours door eerst een patroon te tekenen op papier zonder hun potlood op te tillen. Vervolgens vertalen ze die lijn naar de ruimte en bewegen ze volgens hun kaart op allerlei manieren: trippelen, kruipen, rollen... Zo ontstaat een unieke bewegingsroute met veel vrijheid voor creativiteit.

Deze oefening versterkt ruimtelijk bewustzijn. De oefening laat leerlingen variëren in beweging en ontwikkelt een eigen choreografie zonder dat het moet lijken op een echte dans.

Stappenplan:

1. Geef elk kind een blad papier en een potlood. Geef de opdracht dat ze een lijn moeten tekenen zonder dat ze hun potlood mogen opheffen.
2. Laat de leerlingen hun tekening meenemen en proberen het parcours in de ruimte te bewandelen.
3. Laat elk kind zijn parcours afleggen en experimenteren met verschillende bewegingsstijlen. Stimuleer ze om onderweg van stijl te veranderen.

4. Voeg variaties toe: maak het heel traag of supergroot, voeg een pauze, spring of draaibeweging toe.

5. Laat kinderen in duo's werken: de ene leerling doet zijn parcours voor, de andere leerling doet na.

Differentiatie:

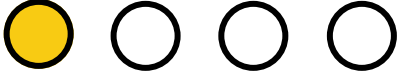
+ Leg beperkingen op zoals enkel lage bewegingen.

- Plak tape op de grond als visuele houvast.

Media

Echt-nepquiz

Tijdsduur: ± 10 minuten	Doelgroep: Leerjaar 1-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.6.7 6e leerjaar: 6.6.2, 6.6.7, 6.6.8	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• quiz• eventueel kaartjes	

Uitleg:

Online vinden we veel beelden die gefotoshopt zijn, een filter hebben of gemaakt zijn door AI.

In deze oefening nemen leerlingen deel aan een quiz met echte en gemanipuleerde beelden (AI, fotoshop, filters). Ze geven met een groen of rood kaartje aan of het beeld volgens hen echt of nep is. De leerkracht bespreekt bij elk nep beeld hoe je manipulatie kunt herkennen.

Door deze opdracht worden leerlingen bewust van de beelden op het internet. Leerlingen leren zo herkennen wanneer beelden gemanipuleerd zijn. De quiz zou ook een goede energizer zijn voor een les(senreeks) rond sociale media, fotoshop, reclame...

Stappenplan:

1. De leerkracht maakt een PowerPoint of Kahootquiz met allerlei beelden op. Sommigen zijn echt, anderen zijn gemaakt door AI, gefotoshopt, gefilterd, ...

2. De leerlingen krijgen groene en rode kaartjes. Als ze een beeld zien en ze denken dat het echt is, steken ze het groene kaartje in de lucht. Als ze denken dat het nep is, wordt het rode kaartje opgestoken.

3. De leerkracht legt bij elk nep beeld waarom het nep is en aan wat je dit eventueel kan zien.

4. Bespreek dit even met de leerlingen:

- Waar kom je neppe beelden tegen?
- Hoe kan je ze herkennen?
- Hoe kan je zo'n beelden maken?
- Waarom gebruiken mensen neppe beelden?
- ...

Vervolglessen- of opdrachten:

Leerjaar 1-3:

- Fotoshoples met tijdschriften. Met collage technieken vervorm en/ of maak je beelden.

Leerjaar 4-6:

- Met een makkelijke site/ app beelden bewerken (Canva, Paint, Word, Pixlr...)

Warm, warmer, heet!

Tijdsduur: ± 10 minuten	Doelgroep: Leerjaar 1-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.6.1, 6.6.8, 6.6.9, 6.6.10 6e leerjaar: 6.6.2, 6.6.7, 6.6.8, 6.6.9, 6.6.10	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• box• toestel om met de box te verbinden• blinddoeken	

Uitleg:

Een tweetal leerlingen gaan even uit de klas. De andere leerlingen zetten een geluidsfragment op en 'verstopten' de klankbron op een bepaalde plaats. De leerlingen die buiten stonden, komen terug binnen en worden geblinddoekt. Zij gaan op zoek naar de geluidsbron.

Deze oefening versterkt hun ruimtelijk inzicht én hun aandacht: ze moeten zich concentreren op één zintuig (horen) om iets op te lossen. Doordat ze geblinddoekt zijn, gebruiken ze hun gehoor veel bewuster. Ze ontdekken dat ze met hun oren ook heel veel informatie kunnen verzamelen. Ook leren ze dat geluid uit een bron komt.

Stappenplan:

1. De leerkracht legt het spel uit.
2. Er worden 2-3 leerlingen aangeduid die naar buiten gaan.
3. De andere leerlingen kiezen een geluid/ liedje en verstopten de box.
5. De leerkracht zet het geluid/ liedje op.
4. De 2-3 leerlingen die buiten staan komen geblinddoekt binnen en moeten de geluidsbron zoeken. Ze moeten deze vinden voor het geluid/ muziekje gedaan is.

Variatie:

- Doe dit met geluiden/ liedjes die de leerlingen zelf hebben gemaakt.
- Laat de zoekende leerlingen 1 oordopje in steken en kijk of dit het makkelijker/ moeilijker maakt om de geluidsbron te zoeken.
- Speel in niveaus. Elke keer als de box wordt gevonden, wordt het volume wat lager gezet. Probeer met de klas om tot het stilste volume te geraken.

Detailfoto's

Tijdsduur:

± 15 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 1-4

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.6.1, 6.6.7, 6.6.9, 6.6.10

6e leerjaar: 6.6.1, 6.6.2, 6.6.9, 6.6.10

Moeilijkheidsgraad:**Materiaal:**

- toestel waarmee je foto's kan maken en kan inzoomen

Uitleg:

De leerlingen gaan foto's nemen, maar geen gewone. Het is de bedoeling dat ze heel hard inzoomen en op zoek gaan naar details, dit kan in de klas als op de speelplaats.

Op deze manier zijn de leerlingen bezig met waarnemen op een andere manier en hoe ze dit in beeld kunnen brengen. Ook leren ze met een fototoestel werken.

Met de resultaten van deze opdracht kan je de leerlingen nog een collage laten maken. Je kan er ook nog patronen, lijnen, vormen... in zoeken. Je kan dit ook aan een thema linken (natuur, kleuren, texturen, beestjes...)

Stappenplan:

1. Verdeel de leerlingen in groepjes als er niet genoeg toestellen zijn.
2. Leg uit hoe je met het toestel een foto neemt en hoe je in- en uitzoomt.
3. Laat de leerlingen vrij rondlopen, binnen een afgebakende zone, en laat ze foto's nemen.

LET OP! Zorg ervoor dat de leerlingen enkel foto's nemen die heel sterk zijn ingezoomd. Enkel zo kijken ze door een andere lens en dus op een andere manier.

Differentiatie:

- Als leerlingen het lastig vinden om in en uit te zoomen, kan je hen 1 keer heel hard laten inzoomen. Dan moeten ze rondlopen met een toestel dat werkt zoals een vergrootglas en kijken ze hierdoor. Dan moeten ze gewoon klikken om een foto te nemen.

Variatie:

- Laat de leerlingen detailfoto's van elkaar nemen. Speel erna 'wie is het?' met de foto's.

Fotografisch alfabet

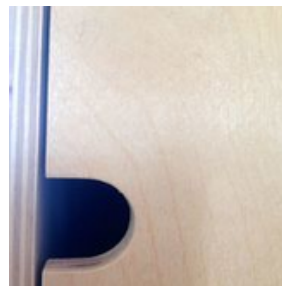
Tijdsduur: ± 20 minuten	Doelgroep: Leerjaar 1-3
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.6.1, 6.6.6, 6.6.9, 6.6.10 6e leerjaar: 6.6.1, 6.6.2, 6.6.5, 6.6.9, 6.6.10	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">toestel om foto's mee te nemen	

Uitleg:

De leerlingen wandelen door de omgeving en zoeken in voorwerpen, meubels, planten... de letters van het alfabet.

Zo leren ze omgaan met een fototoestel en leren ze spelling op een creatieve manier.

b:

u:

Stappenplan:

1. De leerkracht legt uit hoe het toestel werkt om foto's mee te nemen.
2. De leerkracht verdeelt de leerlingen eventueel in groepjes.
3. De leerkracht bakent samen met de leerlingen een zone af waarin ze letters mogen zoeken.
4. De leerlingen nemen foto's van de letters.

Variatie:

- Laat de leerlingen een zin of woord spellen.
- Maak er een wedstrijd van dat ze om het snelst een woord/ zin te fotograferen.

Differentiatie:

+ Zeg dat ze ook rekening moeten houden met de kleuren. Bijvoorbeeld: de letters mogen enkel groen zijn, de kleuren van de letters moeten in volgorde van de kleuren van de regenboog, ...

Stopmotion

Tijdsduur:

± 10 - 50 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 3-6

Minimumdoelen:

4e leerjaar: 6.6.1, 6.6.3, 6.6.4, 6.6.6, 6.6.8, 6.6.9, 6.6.10

6e leerjaar: 6.6.1, 6.6.2, 6.6.3, 6.6.4, 6.6.5, 6.6.6, 6.6.7, 6.6.8, 6.6.9, 6.6.10

Moeilijkheidsgraad:

Materiaal:

- plasticine/papier/karton/lego/...
- iPad
- app om de foto's af te spelen in een filmpje: Stop Motion Studio

Uitleg:

Stopmotion is een manier om filmpjes te maken met foto's. Je maakt een foto van iets, zoals een speelgoedfiguur, dan verplaats je het een klein beetje en maak je weer een foto. Als je al die foto's snel achter elkaar laat zien, lijkt het alsof het figuurtje zelf beweegt.

Je kan rond een thema werken waar je in andere lessen mee bezig bent. Zo verwerken de leerlingen de leerstof in het filmpje. Ze kunnen de filmpjes aan elkaar laten zien en van elkaar leren.

Je kan hiervoor veel verschillende materialen gebruiken: plasticine, afbeeldingen, papieren knipsels, lego, karton, ...

Stappenplan:

1. Verdeel de leerlingen in groepjes (2-4 leerlingen per groepje).
2. Geef elk groepje een iPad met de app op. En het gekozen materiaal om mee te werken.
3. Leg uit hoe de app werkt (neem foto's in de app in de juiste volgorde en klik op play om je filmpje te bekijken).
4. Geef elk groepje een thema/opdracht om een filmpje rond te maken
5. Leerlingen maken foto's met het gekozen materiaal. **TIP:** Zet de iPad vast zodat het kader niet verandert.

Differentiatie:

- + Om er een volledige les(senreeks) van te maken kan je best rond een thema/verhaal werken. Laat de leerlingen hier dan ook een storyboard voor opmaken.
- + Laat de leerlingen geluiden onder het filmpje zetten.
- Je kan mannetjes of voorwerpen afdrukken en laten uitknippen. Dan hebben de leerlingen al figuurtjes om mee te werken.
- Als kleine oefening kan je de leerlingen kleine opdrachten geven, bijvoorbeeld: laat het mannetje van links naar rechts wandelen, laat een blad uit de boom vallen...).

Perspectieven

Tijdsduur: ± 20-50 minuten	Doelgroep: Leerjaar 3-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.6.1, 6.6.4, 6.6.9, 6.6.10 6e leerjaar: 6.6.1, 6.6.2, 6.6.5, 6.6.9, 6.6.10	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• toestel waarmee je foto's kan nemen en/ of kan filmen• beamer	

Uitleg:

Om het begrip 'perspectief' uit te leggen, kan je gebruik maken van de videoclip *Skip the rope* van Das pop.

Hier filmen 150 mensen de band die door het museum loopt. In het filmpje veranderen ze telkens van beeld tussen de 150 mensen. Hierdoor krijg je telkens een ander perspectief.

Perspectief = vanuit welk standpunt je iets ziet. Dit wordt dan heel visueel overgebracht aan de kinderen. Zo kan je nog verder ingaan op kikvors-, vogelvlucht- en ooghoogteperspectief.

De kinderen nemen hierna zelf foto's of filmpjes in de verschillende perspectieven.

Stappenplan:

1. De leerkracht laat de videoclip *Skip the rope* van Das pop zien.
2. De leerkracht voert hier een gesprek met de leerlingen over en legt zo het begrip perspectief uit (vanuit welk standpunt je iets ziet).
3. De leerkracht legt kikvors-, vogelvlucht- en ooghoogte perspectief uit.
4. De leerlingen maken zelf foto's/ filmpjes in de verschillende perspectieven. Dit kan zowel individueel als in groep.

Differentiatie:

- + Laat de leerlingen ook een filmpje maken zoals Das pop. Iemand legt een route af en de rest van het groepje filmt vanuit verschillende perspectieven. Met de pauzeknop bij het filmen op een gsm of iPad kan je makkelijk de filmpjes na elkaar opnemen zonder te moeten editen.
- Geef foto's van hetzelfde voorwerp of dezelfde plaats, maar uit verschillende perspectieven getrokken. Geef de leerlingen zo'n foto. Zij moeten de plaats zoeken waar ze datgene kunnen zien wat er op de foto staat. Zo maak je visueel welke verschillende perspectieven er allemaal zijn.

Podcast

Tijdsduur: ± 20 - 50 minuten	Doelgroep: Leerjaar 3-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.6.1, 6.6.2, 6.6.6, 6.6.8, 6.6.9, 6.6.10 6e leerjaar: 6.6.2, 6.6.3, 6.6.6, 6.6.8, 6.6.9, 6.6.10	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">opnameapparatuur (microfoon, iPad, gsm, ...)	

Uitleg:

Laat de leerlingen in groepjes een podcast maken. Dit kan een geluidsfragment zijn van een vijftal minuten, maar kan ook langer duren afhankelijk van de beschikbare tijd.

Door een podcast te maken, leren leerlingen duidelijk spreken, goed luisteren, creatief nadenken, samenwerken én kritisch omgaan met media.

Stappenplan:

1. De leerkracht geeft de leerlingen een thema waarrond ze moeten werken.
2. Laat de leerlingen een plan maken.
Wat willen ze in hun podcast? Welke zaken gaan ze vertellen? Wie gaat wat zeggen?
3. De leerkracht legt uit hoe de opnameapparatuur werkt.
4. Leerlingen nemen hun podcast op.

Thema's:

- Werk met een thema waar je in de andere lessen ook mee bezig bent. Laat hen de geziene leerstof omzetten in een podcast. Verdeel de hoofdstukjes en laat ze achteraf allemaal horen. Zo gaan de leerlingen op een creatieve manier herhalen.
- Je kan ook werken met geluiden uit de omgeving. Dan moeten de leerlingen niets vertellen, maar geluiden opnemen en hier eventueel een compositie mee maken (bijvoorbeeld voertuigen, natuur, schoolgeluiden...).

Nieuwsreportage vs vlog

Tijdsduur: ± 30-50 minuten	Doelgroep: Leerjaar 3-6
Minimumdoelen: 4e leerjaar: 6.6.1, 6.6.6, 6.6.8, 6.6.9, 6.6.10 6e leerjaar: 6.6.1, 6.6.2, 6.6.4, 6.6.5, 6.6.6, 6.6.9, 6.6.10	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• toestel om mee te filmen.• eventueel extra attributen voor in het filmpje (verkleedkledij, micro, hoedje...)	

Uitleg:

Er worden 2-3 thema's gekozen. Daartussen zit een 'serieus' thema (bijvoorbeeld: afval op de speelplaats), en een ontspannend thema (bijvoorbeeld: wat de beste koek is).

Per thema gaan telkens twee groepjes aan de slag. Een groepje maakt een vlog over het thema, het andere groepje maakt er een nieuwsreportage rond.

Achteraf bespreek je met de klas welke stijl het best bij welk onderwerp past. Zo krijgen de leerlingen inzicht in verschillende audiovisuele stijlen en hun doel (informereren vs. entertainen).

Stappenplan:

1. De leerkracht deelt de leerlingen op in groepjes van 3-5.
2. Elk groepje krijgt een thema waar ze een video rond moeten maken. Per thema zijn er 2 groepjes. 1 groepje maakt er een vlog over en 1 groepje een reportage.
3. De leerkracht legt het verschil uit tussen een vlog en een reportage a.d.h.v. een voorbeeld.

4. De leerlingen nemen hun filmpje op. Ze kunnen eventueel gebruikmaken van extra attributen om het zo echt mogelijk te maken.
5. Per thema worden de filmpjes getoond en wordt er besproken welke audiovisuele stijl er het beste bij past en waarom.
 - *Wat is serieuzer? Wat is leuker?*
 - *Welke stijl zal je sneller geloven?*
 - *Waar kom je welke stijlen tegen?*
 - *Waar kijk je het liefst naar en waarom?*

Foleygeluiden

Tijdsduur: ± 20-50 minuten	Doelgroep: Leerjaar 5-6
Leerplandoel: 4e leerjaar: 6.6.1, 6.6.2, 6.6.5, 6.6.6, 6.6.9, 6e leerjaar: 6.6.2, 6.6.3, 6.6.6, 6.6.9, 6.6.10	
Moeilijkheidsgraad: 	
Materiaal: <ul style="list-style-type: none">• filmpje zonder geluid• iPads• app: iMovie• willekeurige voorwerpen	

Uitleg:

De leerlingen krijgen een filmpje zonder geluid. Vervolgens moeten de leerlingen voor het geluid bij het filmpje zorgen. Dit doen ze door verschillende voorwerpen te gebruiken, hier geluiden mee te maken en dit op te nemen (bijvoorbeeld: iemand die timmert = drinkbus op tafel tikken).

In de app iMovie kunnen leerlingen het door de leraar gekozen filmpje downloaden en er rechtstreeks geluiden onder opnemen.

Ze moeten dus out-of-the-box-denken om geluiden te verkrijgen. Op het einde zie je ook dat elk groepje andere geluiden gebruikt gaat hebben en kan je hier weer in dialoog over gaan.

Stappenplan:

1. De leerkracht legt uit wat foleygeluiden zijn en hoe je ze maakt.

Tip: Er zijn veel YouTube-filmpjes die het duidelijk uitleggen voor kinderen.

2. De leerkracht laat het filmpje zonder geluid zien.

Tip: Op YouTube kan je verschillende bruikbare filmpjes vinden (bijvoorbeeld: Charlie Chaplin). Deze kan je vervolgens als een schermopname opslagen.

3. De leerkracht legt uit hoe de app: iMovie werkt.

4. De leerkracht verdeelt de groepjes en vertelt welke voorwerpen de leerlingen allemaal mogen gebruiken.

5. De leerlingen nemen de geluiden op en monteren deze onder het filmpje.

6. De leerlingen laten de filmpjes aan elkaar zien.

Differentiatie:

Afhankelijk van de tijd die je hebt, kan je een korter of langer filmpje geven.

+ Laat de leerlingen ook nog een verschil maken tussen voor- en achtergrondgeluid.

- Als de leerlingen moeite hebben met goede geluiden te vinden. Geef ze dan de voorwerpen die ook in het filmpje worden gebruikt.

Reclamefoto

Tijdsduur:

± 50 minuten

Doelgroep:

Leerjaar 4-6

Leerplandoel:

4e leerjaar: 6.6.3, 6.6.4, 6.6.7, 6.6.9, 6.6.10

6e leerjaar: 6.6.1, 6.6.2, 6.6.4, 6.6.5, 6.6.6, 6.6.9, 6.6.10

Moeilijkheidsgraad:

Materiaal:

- toestel om foto's mee te nemen
- laptop om foto's te bewerken
- eventueel een bureaulamp om met de lichtinval te spelen, papier/ foto's om met de achtergrond te experimenteren...

Uitleg:

De leerlingen kiezen een alledaags voorwerp. De bedoeling is dat de leerlingen een reclamefoto van dit voorwerp maken, en het product zo 'aantrekkelijk' mogelijk voorstellen.

Hieruit leren de leerlingen dat media, zoals reclame, de werkelijkheid anders kunnen voorstellen. Namelijk: hoe beeld en tekst samenwerken om een boodschap te geven en hoe je met weinig middelen toch een sterke media-uiting kunt maken.

Zo gaan ze kritischer kijken naar de reclame die ze in het dagelijks leven tegenkomen.

Stappenplan:

- 1.** De leerkracht bespreekt reclamefoto's met de leerlingen. Wat zorgt ervoor dat het product zo cool lijkt? Wat voor tekst staat erbij?...
- 2.** De leerlingen kiezen een alledaags voorwerp (bijvoorbeeld: een pen, gom, schoen...).
- 3.** De leerlingen maken een foto die zo cool mogelijk is. Ze experimenteren met perspectief, lichtinval, achtergronden...

4. De leerlingen bewerken hun foto door er tekst bij te zetten, filters over te gooien, een nep lichtbron op te fotoshoppen...

Tip: In Canva kan je dit allemaal doen en kan je een klasgroep aanmaken als leerkracht.

Differentiatie:

- Geef de leerlingen al een foto. Dan moeten zij deze enkel bewerken. Dan kan je ze vergelijken met elkaar en nabespreken wat ervoor zorgt dat de ene foto cooler lijkt dan de andere.

Bronnen

In deze lijst vind je alle bronnen die we geraadpleegd hebben, en die inspirerend kunnen zijn voor je eigen lespraktijk.

- *Nieuwe minimumdoelen basisonderwijs*. (2025). Vlaanderen.be. <https://www.vlaanderen.be/onderwijs-en-vorming/opleidingsinhouden/opleidingsinhouden-per-onderwijsniveau/nieuwe-minimumdoelen-basisonderwijs>
- *Muzeem*. (z.d.). Muzeem. <https://muzeem.weebly.com/>
- Crul, K. (2017). *Zeppelin: didactiek voor muzische vorming*. Pelckmans.
- Méér muziek in de klas. (2025, 18 april). Meer muziek in de klas - Méér Muziek in de Klas. Méér Muziek in de Klas. <https://www.meermuziekindeklas.nl/>
- 26 Theaterspellen en dramaoefeningen om de creativiteit van je team te ontwakken | Surf Office. (z.d.). <https://www.surfoffice.com/nl/blog/theater-games-exercises>
- Vermeersch, L., Vandenbroucke, A., De Backer, F., Lombaerts, K., Elias, W., & Groenez, S. (2016). *CULTURELE BASISVAARDIGHEDEN: Een ontwikkelingslijn op basis van de cultuurtheorie 'Cultuur in de Spiegel'*. HIVA Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving.
- OVSG. (2025). DKO-kompas. <https://dkokompas.ovsg.be/dk0olo0kd/>
- KlasCement info@klascement.net. (z.d.). KlasCement leermiddelennetwerk. KlasCement. <https://www.klascement.net/>

Deze QR-code leid je naar een afspeellijst met muziek die je kan gebruiken als achtergrondmuziek tijdens drama- of bewegingsoefeningen. Dit verlaagt de drempel voor de leerlingen om mee te doen.

